

Hvilke barn har spesielle behov?

Seminar Norsk forening for pedodonti
Ivar Espelid

Pasienter med spesielle behov

- Pasientene er forskjellige
 - Kan ikke gi uttrykk for sine behov og ønsker
 - Atferdsmessige utfordringer
 - Systemiske sykdommer
 - Komplisert balansegang mellom samtykke og tvang
 - Mange instanser å forholde seg til
- Noen orale og dentale tilstander er svært sammensatte og kompliserte å behandle

Rettigheter i fokus

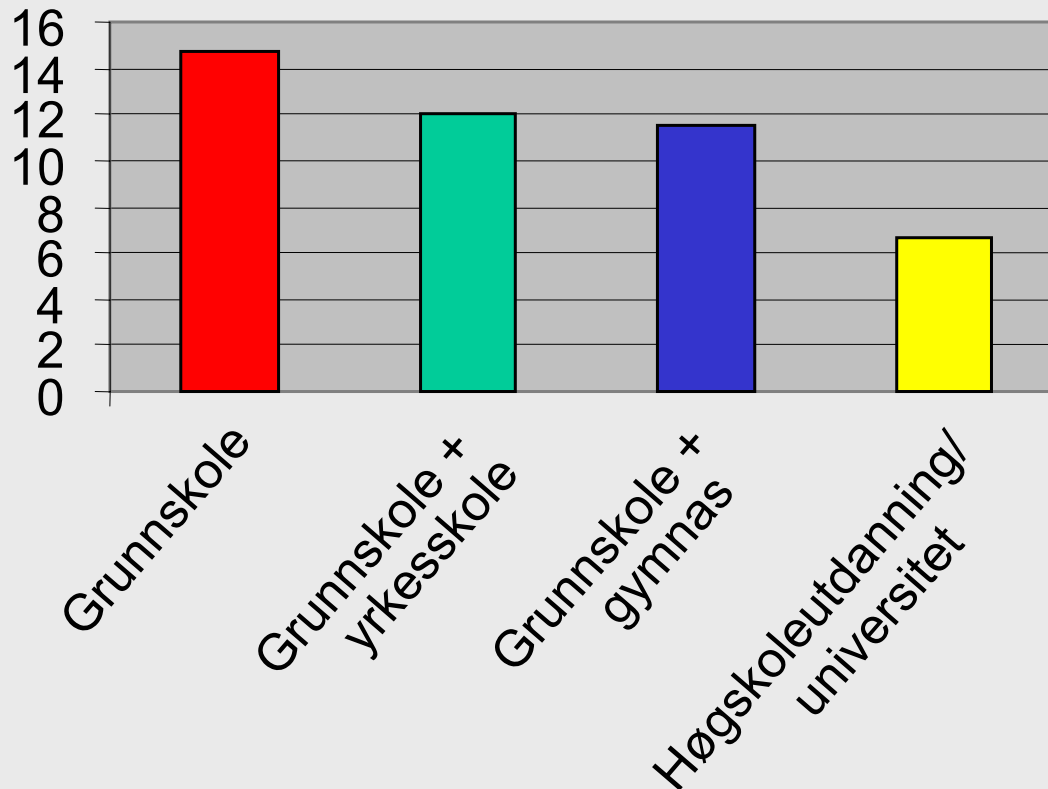
- Lovgivningen øker oppmerksomheten på individets rettigheter
- Foreldre og omsorgspersoner er opptatt av at alle skal ha like muligheter når det gjelder rett til utdanning, helse og arbeid

Økende polarisering

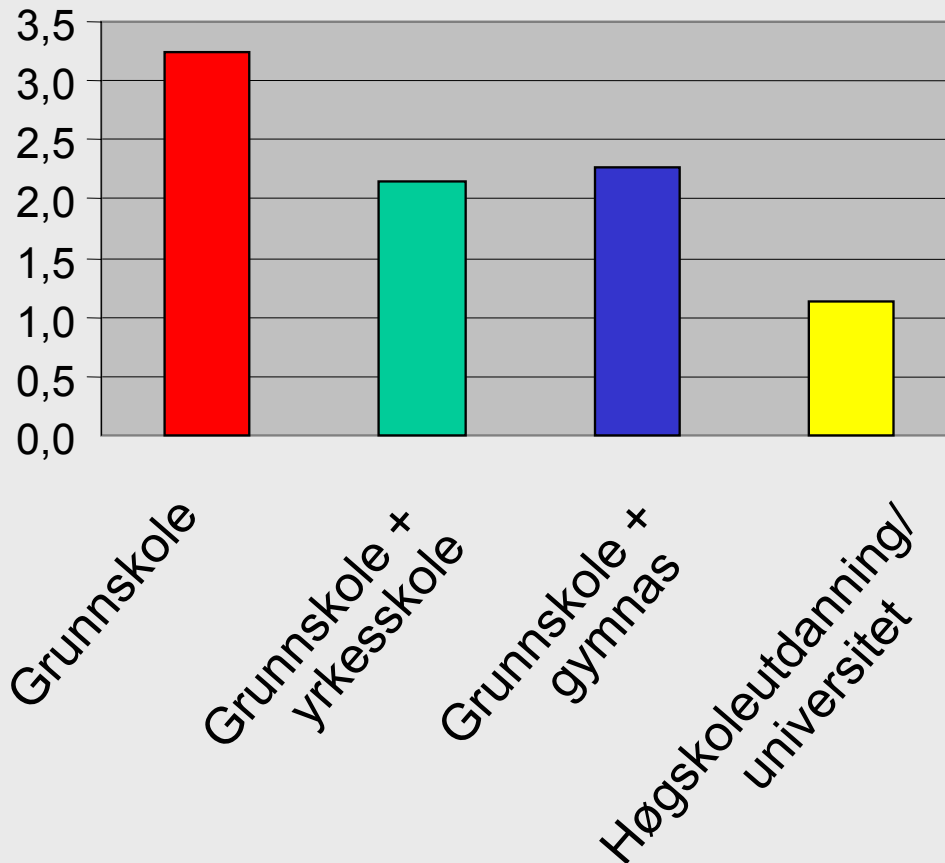
14 åringers DMFS og mors utdanning (N=134)

D₁₅MFS

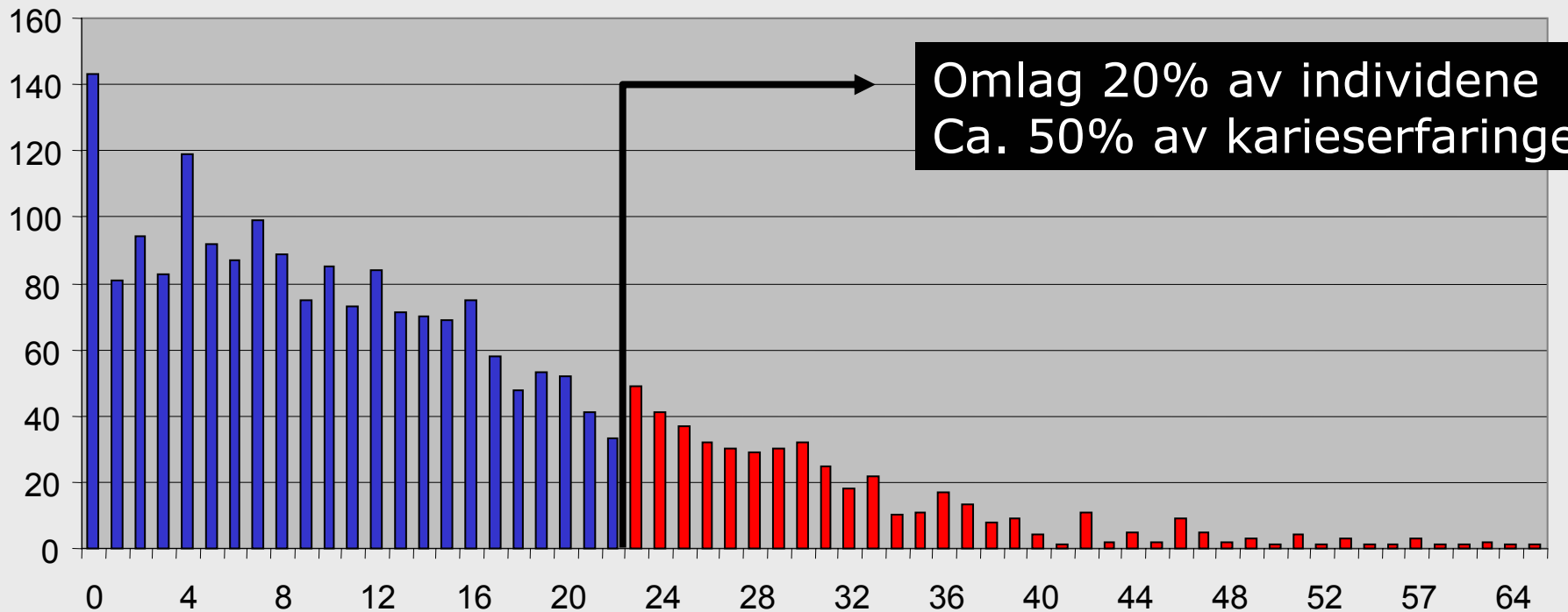
5 åringers dmfs og mors utdanning (N=130)

$d_{15}mfs$

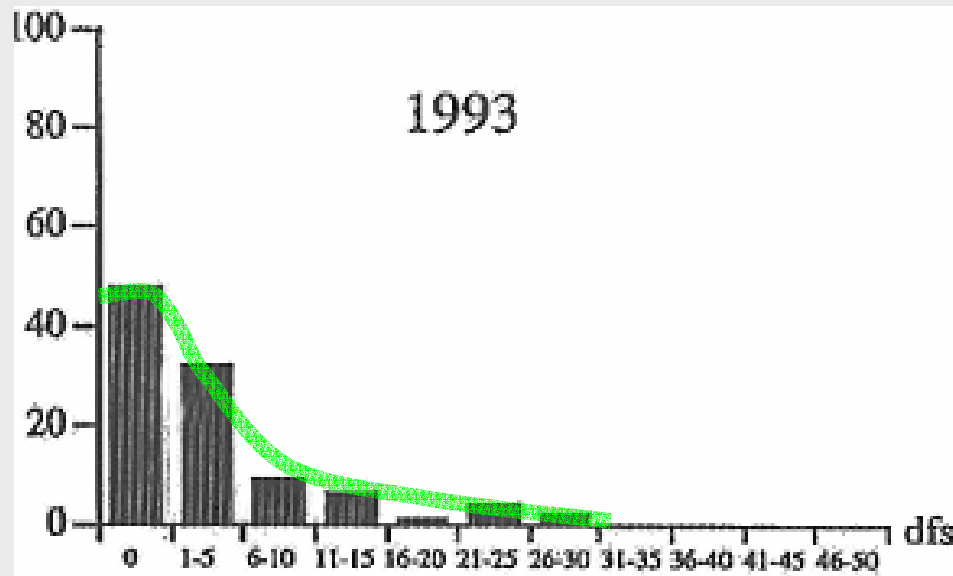
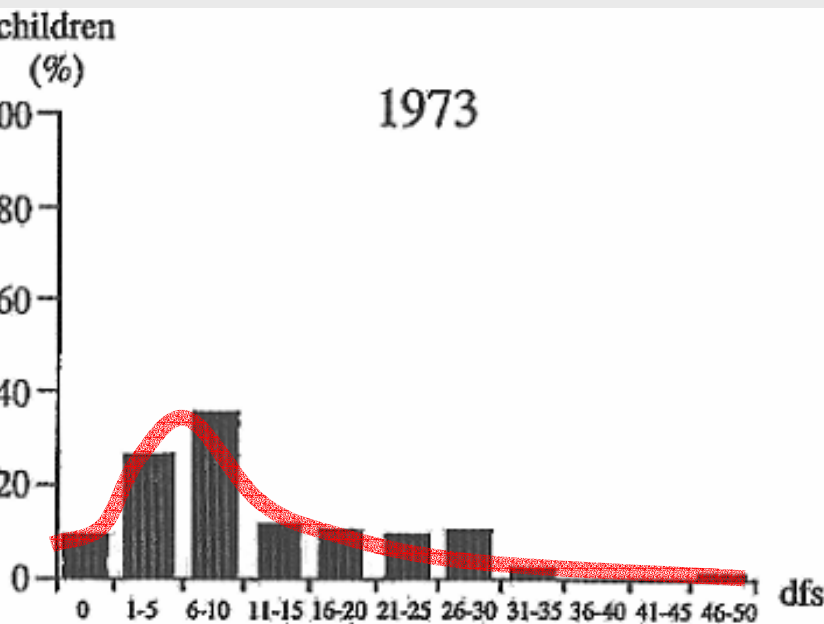

Rekruttundersøkelsen 1998 - frekvensfordeling

D₃₋₅MFS (klinisk og røntgenologisk undersøkelse)

Frekvensfordelingen for karies er endret i løpet av 20 år

Polarisering=ulikhet

- Ulikhetene i oral helse krever at ressursene fordeles etter behov.
- Skal ressurser følge pasienten?
- Hvordan virker bonussystemer/incentiver?
- Bare kvantitative mål eller også krav til kvalitet?

I dagens system er det noen med spesielle behov som faller utenfor

Gutt 16 år:

Diagnose:

Amelogenesis imperfecta

Tilleggsproblem:

Engstelig for
tannbehandling

Mot i brystet ...stål i ben og armer?

Ved utgangen av tenårene ser man en polarisering:

- noen har en livsstil som er helsemessig gunstig
 - andre har utviklet en livsstil som er helsemessig ugunstig.
- I ungdomstiden legges grunnlaget for livsstil og helsevaner i voksenalder.

Legeforeningens statusrapport om helsetjenester til ungdom og situasjonen i helsetjenesten på dette feltet, september 2002

PROBLEMER BLANT BARN OG UNGE

- 16 prosent mistrives og har tilpasningsvansker slik at det går ut over funksjonen i dagliglivet.
- Antall selvmord øker.
- Ti prosent av elevene i skolen har så store problemer at det er grunn til bekymring.
- 75 000 skolebarn er regelmessig utsatt for mobbing.

Hverdagen i en 10. klasse på 25 elever ...

- 6 elever har selvrapporterte helseplager
 - Over halvparten av plagene er av psykisk karakter
 - Høy korrelasjon mellom psykiske og somatiske plager

Fattigdom også i vestlige land

DIMENSION

A long and healthy life

Knowledge

A decent standard of living

Social exclusion

INDICATOR

Probability at birth of not surviving to age 60

Percentage of adults lacking functional literacy skills

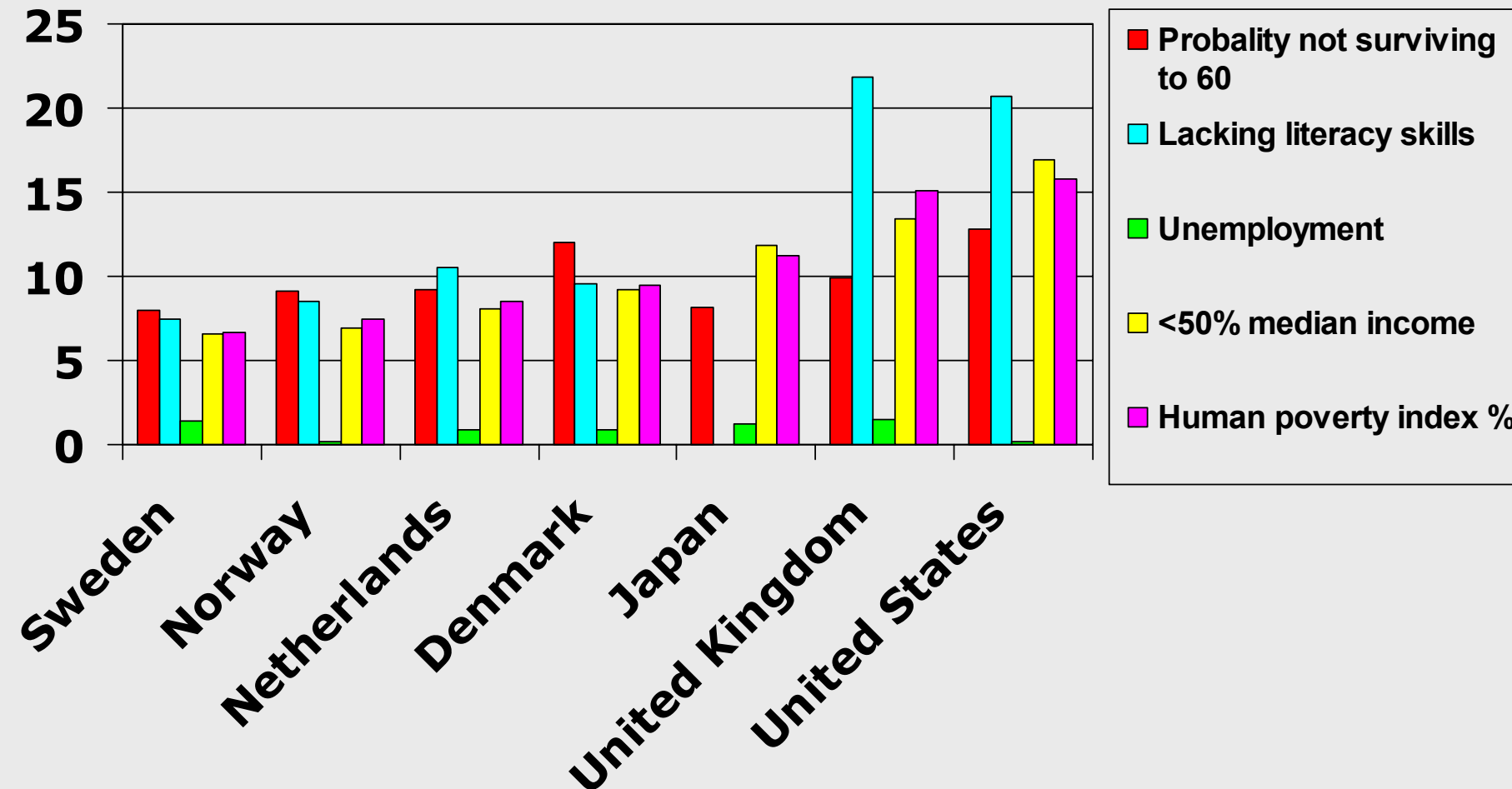
Percentage of people living below the poverty line

Long-term unemployment rate

Human poverty index for selected OECD countries (HPI-2)

HPI - et "utvidet" fattigdomsbegrep

Under fattigdomsgrensen

Tandvården ett ställe där man kontrollerar sin hälsa?

- Barn och ungdomar går till tandläkaren för kontroll, inställda på ett sjukdomsförebyggande budskap
- Varje år möter tandvården >90 % av populationen
- Rökning
- Övervikt